

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om anmälningsplikt för bortledning av grundvatten från täkter av berg

Er beteckning: M2022/01762

Yttrande

Länsstyrelsen i Jönköpings län tillstyrker föreslagen regeländring men vill framföra följande synpunkter om risker och behovet av förtydliganden i förslaget.

Länsstyrelsen ser en risk att det blir otydligt vilka villkor som gäller efterbehandlingen under den tid när täkttillståndet har löpt ut och efterbehandlingen endast regleras utifrån ett beslut om vattenverksamhet. Förslaget kan även innebära en otydlighet vad gäller ansvaret för tillsynen av verksamheten, speciellt om kommunen haft tillsyn för täktverksamheten och ansvaret övergår till Länsstyrelsen, som tillsynsmyndighet för vattenverksamheten, då täkttillståndet upphört. Länsstyrelsen ser även att det kan behöva säkerställas att den ekonomiska säkerheten för täkten har en giltighet som även omfattar den anmälda vattenverksamheten.

Om förslaget genomförs så anser Länsstyrelsen även att regelverket bör utformas så att den föreslagna ändringen blir ett undantag som kan tillämpas i de fåtal fall där prövningsprocessen drabbas oförutsedda förseningar, och inte generellt för täkttillstånd med bortledning av grundvatten.

Länsstyrelsen anser även att det tydligt bör framgå att bestämmelsens tillämplighet begränsas till täkter som genomgått tillståndsprövning och fått tillstånd enligt miljöbalken för såväl miljöfarlig verksamhet som vattenverksamhet. Det vill säga att bortledningen av vatten inom täkten, och dess miljöpåverkan, har hanterats inom det ursprungliga tillståndet för täktverksamheten.

Motivering

I Jönköpings län finns i nuläget cirka fem täkter med tillstånd som omfattar både miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.

För täkter gäller att efterbehandlingen ingår i täktverksamheten och därmed ska utföras inom tillståndstiden. Tillstånd för täkter är nästan alltid tidsbegränsade, exempelvis 20 år för bergtäkter, även om det material som kan tas ut bedöms räcka längre än så. Verksamhetsutövare som vill fortsätta verksamheten efter denna tid behöver därför i god tid innan tillståndet löper ut påbörja processen för ett nytt förlängt eller utökat tillstånd.

Länsstyrelsen vill lyfta fram några risker med att efterbehandlingen inte färdigställs under tillståndstiden, så som kan bli fallet om den föreslagna bestämmelsen börjar tillämpas. En risk är att efterbehandling då behöver ske efter att tillståndet för täkten har löpt ut. Detta innebär en osäkerhet för vilka villkor som gäller för själva efterbehandlingen (dvs. kvarvarande täktverksamhet).

Det är även oklart vem som är tillsynsmyndighet under perioden efter att täkttillståndet löpt ut. Tillsynsmyndighet för en täkt kan vara Länsstyrelse eller kommun, medan tillsynen för vattenverksamheten, efter att täkttillståndet löpt ut, blir Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan då sakna mandat att agera vad gäller exempelvis buller, arbetstider, hantering av kemikalier och drivmedel, efterbehandling med mera där täktens villkor inte längre gäller.

Villkor för verksamheten kan visserligen föreskrivas i föreläggande angående anmälan om vattenverksamhet, dock endast sådana villkor som hänger ihop med vattenverksamheten. Vissa villkor som gällt för täkten om säkerhet, verksamhetstid, transporter och buller kan troligen inte föreskrivas i ett beslut om anmälan om vattenverksamhet.

Det kan även vara så att den ekonomiska säkerheten endast gäller inom tillståndstiden för täkttillståndet. Säkerheten för täktverksamheten behöver vara giltig även under den tid som efterbehandling sker efter att tillståndet löpt ut. I vissa fall har det även ställts en säkerhet för vattenverksamheten, men då är beloppet beräknat utifrån vattenverksamheten och inte utifrån hela täktverksamheten.

Länsstyrelsen ser även en risk med förslaget att bolagens incitament minskar att avsluta sin täktverksamhet inom tillståndstiden alternativt få tillstånd en process för nytt (förlängt/utökat) tillstånd i tillräckligt god tid så att tillståndet hinner att vinna laga kraft innan det befintliga tillståndet löper ut. Länsstyrelsen anser därför att regelverket bör utformas på ett sådant sätt att den föreslagna ändringen blir ett undantag som kan tillämpas i de fåtal fall där prövningsprocessen drabbas av sådana förseningar som inte kunnat förutses, och inte för prövning av täkttillstånd med bortledning av grundvatten generellt.

Slutligen anser Länsstyrelsen att i relation till de volymer av ytvattenbortledning som enligt förordningen om vattenverksamheter kan hanteras som en anmälan enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken (max 200 000 m³/år från ett annat vattenområde än ett vattendrag) innebär förslaget om 1 100 000 m³/år en signifikant ökning i volymen vatten som kan tillåtas bortledas genom en anmälan om vattenverksamhet. En bortledning av denna volym kräver omfattande underlag så som miljökonsekvensbeskrivningar och hydrologiska undersökningar för att utreda miljöpåverkan från uttaget. Denna typ av utredning måste anses vara mycket mer omfattande än vad som rimligen kan hanteras inom enbart anmälningsförfarandet.

Därmed anser Länsstyrelsen att en förutsättning för föreslagen regeländring är att täktens tillhörande vattenverksamhet och dess påverkan blivit hanterad inom prövningen av täktverksamheten. Det vill säga att bestämmelsens tillämplighet begränsas till täkter som genomgått tillståndsprövning och fått tillstånd enligt miljöbalken för såväl miljöfarlig verksamhet som vattenverksamhet. Täkter utan tillstånd för vattenverksamhet bör därmed inte kunna anmäla bortledning av grundvatten när täkttillståndet löper ut, utan för sådana verksamheter anser Länsstyrelsen att tillståndsplikten för bortledning av grundvatten fortsatt ska gälla. Länsstyrelsen anser att detta tydligt ska framgå av regelverket.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwenadler davidsson med miljöskyddshandläggare Nils Lagerkvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Vattenhandläggare My Hansen medverkat.

Kopia till

m.nm@regeringskansliet

alexandra.venander@regeringskansliet.se

Internt: Samhällsavdelningen (Håkan Wiren), Naturavdelningen (Ingrid Camper, My Hansen)